

8. Meditácie o zrode prvej misijnej cesty sv. Pavla

Sk 13,1-5

V antiochijskej cirkvi boli prorokmi a učiteľmi¹ Barnabáš, Simeon, ktorého volali Niger, Lucius z Cyrény, Manaen, ktorý bol vychovaný s tetrarchom Herodesom, a Šavol². Ako slúžili Pánovi a postili sa, povedal Duch Svätý: "Oddel'te mi Barnabáša a Šavla na dielo, na ktoré som ich povolal." Oni sa postili a modlili, vložili na nich ruky a prepustili ich. A oni, vyslaní Duchom Svätým, došli do Seleucie a stade sa preplavili na Cyprus. Keď prišli do Salamíny, hlásali Božie slovo v židovských synagógach.

1. Otvárame druhú časť Lukášovho diela, v ktorej sa všetka pozornosť obracia na osobnosť a dielo sv. Pavla. Ešte pod menom Šavol obsadzuje posledné miesto v zozname piatich prorokov a učiteľov Antiochijskej cirkvi. Lukáš akoby nevdojak potvrdzuje Šavlovu skromnosť: neskôr prijme meno Pavol a cíti sa posledným z apoštolov (*poslednému zo všetkých, ako nedochôdčatu, zjavil sa aj mne. Veď ja som najmenší z apoštolov 1Kor 15, 8-9*). Naopak, Barnabáš jeho dobrodinec, ktorý sa ho ujal po jeho obrátení a veľký priateľ je na prvom mieste, čo tiež naznačuje jeho dôležitosť.

2. **Piati proroci a učelia** v Antiochijskej cirkvi predstavujú veľmi rôznorodú skupinu, geograficky aj sociálne. *Barnabáš* je z Cypru, *Simeon* nazývaný Niger (čierny) mohol byť tmavej pleti, pochádzajúci zo severnej Afriky prípadne aj z Etiópie. *Manaen* vychovaný s tetrarchom je pravdepodobne z Palestíny a predstavuje človeka z vysokých vrstiev, *Lucius* je z Cyrény, čo je dnešná Líbya. A napokon *Šavol* je z Tarzu a je vzdelaný obrátený farizej. Táto geografická i sociálna rôznorodosť nás ubezpečuje, že viera môže byť spojivom tých najrôznejších ľudí a zároveň nám kladie otázku, ako my v našich spoločenstvách vytvárame jednotu aj napriek odlišnostiam, či spoločná viera a povolanie je to, čo nás spája.

2. **Oddel'te mi Barnabáša a Šavla.** Je veľmi pravdepodobné, že grécke slovo **aforiso** *oddeliť* neoznačuje len nejaké ľudské, či organizačné rozhodnutie. Pavol ho totiž používa aj v *Gal 1, 15*, kde hovorí, že *Boh si ho oddelil* od života svojej matky a v liste Rimanom 1,1 sa zase označuje ako *oddelený* pre evanjelium³. Ak vezmeme do úvahy aj to, že v Starom zákone je svätosť označovaná ako oddelenie, odrezanie, tak spokojne môžeme v tomto výraze vidieť, že Barnabáš a Pavol boli „svätí“ oddelení pre službu ohlasovania evanjelia. Toto oddelenie – určenie, povolanie – sa odohráva uprostred modlitby a služby Bohu. Pravé apoštolské poslanie sa rodí z Božej iniciatívy, a aj keď mnohokrát prvé apoštolské úsilie môžu byť aj z ľudského popudu, časom by sa mali očistiť a stále viac spájať s Božou iniciatívou. Inak zostanú cvendžiacim kovom a zuniacim cimbalom.

3. Naše aktívne apoštolské povolanie však môže ísť aj opačným smerom: nadšení a Bohu oddaní apoštolí postupne strácajú svoje spojenie s Bohom a ich činnosť sa stáva čoraz viac mechanickou a prázdnu. Don Chavéz v roku 2003, napísal, že *počas vizitácií kongregácie našiel spolubratov sršiacich energiou a apoštolskou odvahou, ako pracujú v nádherných dielach v prospech mladých ... nebolo však na nich vidno, že sú podopieraní a animovaní rovnako aj pre lásku k Bohu. ... nemožno sa ubrániť pred otázkou ... čo je skutočným motorom ich veľkej činnosti. Vieme, že saleziánske poslanie a Kongregácia, pochádza od Boha a v Bohu sa znova rodí: Boh je na počiatku*

¹ Proroci a učelia boli úrady v prvých komunitách – pozri *1Kor 12.14*

² Sv. Pavol je nazývaný svojím pôvodným menom Šavol až do veršu 13, 9: *Vtedy Šavol, ktorý sa volá aj Pavol, naplnený Duchom Svätým, pozrel naňho a povedal.* Od tohto veršu až do konca diela Lukáš hovorí o Pavlovi, s výnimkou dvoch spomienkových rečí sv. Pavla o udalostiach v Damasku.

³ Tento doslovný preklad si zachoval Roháček, naše súčasné preklady, aj ten najnovší, prekladajú: vybraný, povolaný, určený, čo vystihuje Božiu aktivitu.

CDS pre saleziánsku rodinu – Máj 2026 – don Pavol Grach
ako zdroj a základ nášho saleziánskeho poslania; a tým má zostať. Túto objektívnu skutočnosť by
*mal každý prežívať a vyžarovať z vlastného života.*⁴

4. Vyslaní Duchom Svätým ... idú evanjelizovať domovinu sv. Barnabáša. Nepoznáme motivácie alebo dôvody destinácie prvej apoštolskej cesty. Lukáš podčiarkuje, že boli vyslaní Duchom Svätým, ale na druhej strane vieme, že to bola domovina sv. Barnabáša. Hoci nevieme, či sa Barnabáš tešil alebo to bola pre neho väčšia námaha ísť evanjelizovať do svojej domoviny, už samotný fakt nám môže naznačiť, že Božie plány a ľudské plány nemusia byť vždy a zákonite proti sebe. Misia, poslanie, nemusí byť vždy len totálne opustenie toho, čo sa nám páči, aby sme sa s námahou a v obetách venovali niečomu Božiemu. Mnohokrát tie prvé apoštolské cesty a pôsobenia môžu byť spojením toho, čo nám je blízke s tým, čo je Božie. Ale nasledujúce Barnabášove cesty boli opačným smerom. Aj to je súčasťou apoštolského života, ktorý je dynamický a postupne sa môže meniť, v našom prípade najmä preto, lebo podmienky života mladých ľudí sa menia.

5. Hlásali Božie slovo v židovských synagógach. Evanjelizácia, ohlasovanie Božieho slova, sa neodohrávalo náhodne na uliciach ani vytváraním náhodných záujmových skupiniek na námestiach, ani klopaním na dvere domov. Pavol a Barnabáš zasievali zrnó do pripravenej pôdy, ktorú im ponúkali židovské synagógy na mnohých miestach antického sveta. Splňalo to dvojaký cieľ: na jednej strane ohlasovali Božie posolstvo na prvom mieste vyvolenému národu, ako to chcel Ježiš, ale súčasne, popri synagógach existovali miestni obyvatelia sympatizujúci so židovskou vierou a pripravujúci sa na prijatie obriezky. Títo mali poznanie Zákona prorokov, a tak boli vhodnou pôdou pre semeno evanjelia. A napokon, keď sa ich misijná činnosť rozrástla a chýr o nich sa dostal k miestnym predstaviteľom, potom ich evanjelizácia prešla aj do priameho rozhovoru s reprezentantami politického a náboženského života. Tieto skutočnosti nás môžu priviesť k uvažovaniu nad naším štýlom apoštolátu, aby sme nepodliehali nereálnym romantickým predstavám ale zároveň, aby sme nezostali paralyzovaní v našich schémach.

6. Ján Pavol II. nás jasne povzbudil, že misijná činnosť je prvoradá, iní biskupi k tomu dodávajú, že je nevyhnutné prejsť od „pastorácie jednoduchého udržiavania k pastorácii rozhodne misijnej“. (EG 15) Misijný entuziazmus, apoštolský zápal, je však často v ohrození, ako o tom písal pápež František: *ešte aj tí, ktorí majú zdanlivo pevné doktrínálne a duchovné postoje, často upadajú do životného štýlu, ktorý ich privádza k naviazaniu sa na ekonomické istoty alebo na ľudskú moc a slávu dosahovanú za každú cenu namiesto toho, aby svoje životy v misii obetovali za druhých. Nenechajme si ukradnúť misijný entuziazmus!* (EG 80).

- Šavol nás učí, že v poradí dôležitosti medzi prorokmi a učiteľmi je posledný, ale v apoštoláte sa predbehnúť nedá. Ako je to s tvojou skromnosťou a s tvojím úsilím?
- Vnímam nejaké rozdelenia v spoločenstve? Nachádzame silu a odvahu odstraňovať rozdiely, udržiavať jednotu a súdržnosť na základe daru viery? Naše rozdelenia sú často viac citové a psychologické než majetkové a sociálne – ako bojujeme so sympatiami a nesympatiami, učíme sa napomínať, prosíme si o tento dar (Rim 12, 8) a usilujeme sa o túto zrelosť (Rim 15, 14)?
- Ako sa vyvíja moja apoštolská služba: prešiel som od horlivosti v vyprázdnení alebo potrebujeme prehĺbiť moju aktivitu a horlivosť? Vidieť z môjho apoštolátu aj moju lásku k Bohu?
- Viem do apoštolátu zapojiť to, čo ma baví? Viem však aj opustiť, čo ma baví a robiť, čo je prospešné pre mladých?
- Uvažujem ako jednotlivec (ale aj ako spoločenstvo) nad spôsobmi a cestami nášho misijného pôsobenia? Komu sa venujeme? Komu by sme sa mohli venovať? Objavujeme, kde nás DUCH chce priviesť?
- Dávame si pozor na „duchovnú módnú prehliadku“, kde chceme predvádzať v krásnych duchovných a modlitbových šatách, ale chýbajú nám „vyhrnuté rukávy“ misijného entuziazmu?

⁴ ACG 382: *Ty si môj Pán, pre mňa niet šťastia bez Teba.* 8. jún 2003. Voľne citované.